

entrevista

A més dels escenaris, ara també omple revistes i diaris. Arran dels premis Altaveu i Martí i Pol està concedint unes tres entrevistes per setmana, però així i tot encara ajuda amablement el fotògraf a tragar els estris, sense voler avesar-se a la celebritat. La Sílvia Pérez Cruz té una agenda atapeïda, però ha recordat feliçment la proposta de retrobada a l'ESMUC, l'escola on va acabar la seva carrera acadèmica tot enllaçant-la amb la professional.

SÍLVIA PÉREZ CRUZ

El cant imantat

JOSEP PUJOL I COLL > TEXT
XEVI F. GÜELL > FOTOGRAFIA
PERE DURAN > FOTOS ACTUACIÓ

–La família hi deu haver pesat força, en la teva dedicació a la música. Ho dic pel teu pare, Càstor Pérez, cantant i estudiós de les havaneres.

–Bé, potser aquesta és la part més evident, perquè el meu pare ha fet molta recerca buscant havaneres anònimes a l'Havana, recuperant-les i publicant-les. Aviat aniré a Cuba a

cantar amb ell. Però la meva mare és qui m'ha influït més. De fet, la meva manera de cantar s'assembla molt a la d'ella. Sempre s'ha preocupat per la nostra part artística i expressiva. En alguns moments que no hi havia diners, portar-nos a l'escola de música a la meva germana i a mi sempre va ser una prioritat.

–A l'escola de la Rita Ferrer, tota una institució musical palafrugellenca?

–Sí; jo ja hi vaig anar als tres anys. Hi vaig estudiar piano i saxo, i m'hi vaig estar fins als divuit anys. La meva mare explica que per Reis vaig demanar «un piano i una Rita», perquè no entenia l'un sense l'altra. A més del piano, primer em van posar a tocar el violí, però

el so em feia com pena, fins que me'l van canviar pel saxo.

-Amb el saxo vas introduir-te en el jazz?

-Ja m'agradava, el clàssic, però trobava avorrit repetir sempre el mateix, així que ho canviava, tenia ganes de posar-hi alguna nota de part meva. El professor, Manel Mañogil, una gran persona, un gran músic i un gran professor, molt motivador, va començar a donar-me solos de jazz.

-I a casa devíeu cantar moltes havaneres...

-A casa, havaneres? No, en realitat no. Quan els meus pares es van separar, anava a veure el meu pare a La Bella Lola, a Can Batlle, als locals de Calella on en cantaven; era allà on veia actuar el meu pare. I en aquelles tavernes de tant en tant també cantaven altres cançons. La part vocacional em ve de llavors.

-Va ser allà on vas actuar per primer cop en públic, doncs.

-Sí, en aquells locals vaig notar que emocionava cantar. Era molt petita, als tres o quatre anys, a Can Batlle, i recordo que vaig cantar una cançó molt trista, *La huerfanita o a la sombra de*

un palmar. Però més de veritat va ser cap als dotze, la diada de la cantada d'havaneres de Calella. M'havia après *Alfonsina y el mar* i vaig oferir-me per cantar-la acompanyada a la guitarra pel meu pare, com una sorpresa. Ho recordo com una data important.

-El flamenc, que a la Costa Brava s'assimila a espectacle per a turistes, devia arribar més tard...

-A casa, com a molt havia escoltat Lole y Manuel. Sí que tinc records d'haver-ne escoltat per la televisió i de voler formar part d'aquella intensitat, d'aquella força que no podia ni resistir. Però no tinc arrels flamenques, l'únic que hi ha és que els meus besavis materns eren miners de La Unión, vinguts de les Alpujarras granadines, i que al meu avi matern li agradava i era amic de Carmen Amaya. El meu pare és d'origen gallec; la meva mare, empordanesa, de la banda de Rupià, Peralada, Palafrugell...

-Els teus estudis superiors tampoc no van ser de flamenc, sinó de jazz.

-Sí, tant al Taller de Músics com a l'Escola Superior de Música. Jo entenc la música com un món on em sento molt a gust usant tots els recursos de tots els estils i els músics que trobo.

-De fet, a més de cantant, tens estudis de saxòfon. Aquest currículum et va servir per a una minigira amb la Jeanette!

-Sí, allò va ser una mica surrealista. Però és amb el cant que sento que puc expressar més coses.

-Tens un grup de flamenc, Las Migas, amb una sevillana, una bretona francesa i una alemanya; cantes en català, castellà i anglès...

-En anglès no gaire, només algun projecte de jazz.

-Et sents una cantant del món global?

-Em sento més que res del Mediterrani.

-I barcelonina?

-No, no gaire. Quan vivia a Palafrugell, ens feien ràbia alguns estiuejants barcelonins. Ara he canviat, ara me l'estimo més, Barcelona.

-Et volem reivindicar com a gironina. Ara, a Palafrugell hi vas gaire, hi tens connexions?

-Més que amb Palafrugell, tinc connexió amb el paisatge de l'Empordà. Quan veig aquell mar, retrobo les meves arrels, els meus records, les passejades amb la meva mare, i penso «Ai, és que sóc d'aquí!». Em sento més empordanesa que palafrugellenca.

***Tant o més
que el meu pare,
m'ha influït
la meva mare.
La meva manera
de cantar és molt
com la d'ella***

–Un dels guardons recents que ha tingut més ressò és el Martí i Pol, per la teva versió musicada del poema de Maria-Mercè Marçal *Covava l'ou de la mort blanca*, que apareix al disc col·lectiu *Catorze poemes*, dedicat a ella.

–Va ser una sorpresa molt gran, perquè no en sabia res, ja que és un premi on no cal presentar-se. A part del ressò, que se'm valori com a compositora a més de cantant és important per a mi.

–Darrerament sembla que t'hagis especialitzat fent versions de peces de poetes i cantautors, com les *Corrandes d'exili* de Pere Quart – Llach, les versions d'Espriu o *Menuda*, de Serrat...

–Són repertoris que ja venien triats, no hi vaig intervenir. *Menuda* i les *Corrandes*

provenen d'Immigrasons, un projecte de documental, disc i gira catalanoargentin.

–Te n'ha dit alguna cosa, en Llach, de les seves corrandes?

–Em va dir que li havien encantat.

–I les teves incursions en el teatre, amb Joan Ollé i el seu muntatge *El jardí dels cinc arbres* sobre textos d'Espriu, d'on van venir?

–En Joan Ollé em va veure actuant en un espectacle sobre l'exili i llavors em va convidar a cantar en un Onze de Setembre; després va venir *El jardí*.

–On les teves versions de Raimon dels poemes d'Espriu, a penes sense acompanyament, enlluernaven.

–A part de les de Raimon, havíem fet versions de composicions de Serrat, de Paco Ibáñez, de Ramon Muntaner i de Toti Soler, fetes expressament per a l'espectacle. El dia de l'estrena l'Ollé em va voler posar nerviosa dient-me que molts d'ells eren a la platea. I curiosament minuts abans d'estrenar em truca en Llach per avisar-me que era finalista del premi Martí i Pol.

–No et fan respecte, tantes expectatives?

–D'una part estic tranquil·la, perquè tota la vida que he anat fent coses, les faig d'una manera sincera, i me les crec. Tot d'un cop s'hi han fixat, i potser d'aquí tres dies se n'obliden.

Més que amb Palafrugell, tinc connexió amb el paisatge de l'Empordà. Quan veig aquell mar, retrobo les meves arrels

–El 2009 vas tenir una ascensió meteòrica.

–Sí. Amb Las Migas anàvem fent, com un foc lent, però amb el projecte Immigrasons ja es van començar a fixar especialment en mi. L'Ollé ha estat molt important, i el premi Martí i Pol també ha estat decisiu.

–No et crea tensions, la teva carrera individual, amb els grups amb qui participes?

–De vegades hi ha algun problema, no et dic pas que no. Només pel fet de ser la cantant ja tens problemes, perquè acapares les fotos encara que no vulguis. Sempre intento que tothom tingui protagonisme dins el grup.

–Una carrera puixant que, a més, ara has de combinar amb la maternitat.

–Sí, tinc una petita Lola. Decidir-me a ser mare va ser una mena d'aposta, pensant que potser la meua carrera s'acabaria. Des de llavors em van començar a trucar més que mai.

–Com ho combines, carrera i maternitat?

–Bé, una part és superrutinària i l'altra és superinconstant. Vaig més cansada, és clar, però trobo important conservar-les totes dues, perquè la feina em dóna una felicitat que a la petita li va bé. Jo a la Lola la veig molt, li puc dedicar molt de temps. Aquests contrastos vitals no em fan perdre, m'enriqueixen, igual que

m'enriqueix passejar-me per diferents estils musicals. Em quedo amb la força i el ritme del flamenc, amb la cura del so del clàssic, amb la proximitat de la gent de la taverna i amb la improvisació del jazz.

–Ets metòdica o intuïtiva, en el teu procés creatiu?

–Hi ha una part d'estudi, i una altra de visceral, del moment. La meua manera de treballar va com per capes: primer entendre bé el text, pronunciar-lo tan bé com puc, fixar-me en les paraules que m'agraden més i recolzar-m'hi; després aprendre la melodia de manera llista, neta i afinada, i ajuntar-ho tot en un esquema mental com quan expliques una història, tot

A part del ressò del premi Martí i Pol, que se'm valori com a compositora a més de cantant és important per a mi

Mestra de les sumes

En persona, la Sílvia Pérez Cruz imanta com la seva veu. De tota manera, per bé que el físic de verge de Murillo hi col·laboraria, amb els seus cabells negríssims i frondosos que ara trenca ara destrena, ella defuig els llocs comuns que s'esperen d'una *cantaora* de foguerada. Per començar, va decidir néixer a Palafrugell. Després, la seva formació va seguir un rumb acadèmic, aprofitant l'entrada de la diversitat musical en la nova formació superior. Ha estudiat tant cant jazz com flamenc, i toca també la guitarra i, si cal, el piano, el saxòfon, el clarinet. A més, els seus registres vocal i gestual tendeixen més a la introversió que a l'estripada. Se li valora especialment la delicadesa dels seus matisos expressius, amb uns pianos que són com una esgarrifança. Explica que, quan estudiava, volent forçar la veu en la recerca de més potència i d'un altre caràcter, gairebé se li trenca l'instrument. Buscant ser una altra, es va trobar a si mateixa. Tot li suma: rauxa i *duende*, seny i *swing*. Des de llavors, el meteor Pérez Cruz brilla amb especial intensitat als diversos grups i projectes on col·labora, i en són molts. A més dels que esmenta en l'entrevista, ha estat telonera de la Dulce Pontes, col·labora sovint amb Refree, Ressons d'Al-Andalus, el Brossa Quartet de corda i el pianista Joan Díaz, entre altres. Tothom se li acosta, tothom la vol, des de Joan Ollé a Lluís Llach. Ella, mentre hi pugui crear i aprendre, va dient que sí.

donant l'aparença de senzillesa. I al final fer-ho teu. Jo no escolto gaires versions del que he de cantar. Si m'ha anat bé suposo que és per això, perquè intento fer-ho meu. El que canto no és flamenc, no és jazz, és una barreja personal.

-La intenció de dir bé el text s'hi nota.

-Sí, en això el treball amb l'Ollé m'ha servit molt. Però sobretot la meva mare, que explica molt bé els contes, i m'agrada molt com ho fa.

-Faràs un disc en solitari?

-Estic provant d'escriure alguna cosa per a un disc, per a quan acabi diverses feines: els concerts de Llama amb en Ravid al *hang*, el grup Xalupa, de música tradicional catalana, la gira de *La leyenda del tiempo*, la del disc de Las Migas, el grup de percussió Coetus, i un projecte de disc amb Javier Colina. Però tinc ganes de cuidar aquest projecte propi, i de fer les meves cançons.

Josep Pujol és professor i escriptor.

*El que canto no és flamenc, no és jazz,
és una barreja personal. Si m'ha anat bé
és per això, perquè intento fer-ho meu*